

L'òpera o el vi?

TEXT
 Marcel Gorgori
 <marcel37@terra.es>
 Periodista i escriptor

IL·LUSTRACIÓ
 Sergi Solans

Acabades les emissions de la tercera temporada del programa de televisió *En clau de vi*, voldria esmentar la quantitat de persones que, escoltant-me parlar d'òpera a Catalunya Música o llegint-me en aquestes planes se m'adrecen amb la pregunta: "Però escolta, què tenen a veure l'òpera i el vi?". Si haig de donar una resposta ràpida, per força aquesta ha de ser "res". Però, per poc que em deixin matisar, miro de continuar dient "res... que no sigui que les dues disciplines són per a mi font de gran plaer i, sobretot, que totes dues poden ser vehicles d'expressió de la sensibilitat humana".

En relació a l'òpera, aquesta segona afirmació és generalment acceptada, però pel que fa al vi no sempre és així.

Amb cert ànim provocador voldria dir que m'és difícil pensar en una branca del món de l'art en la qual els seus autors es vegin més identificats amb la seva obra del que ho estan els elaboradors de vi amb la seva. Hi ha hagut grans músics que, parlant per exemple d'obres de joventut, han arribat a renegar d'alguna de les seves obres, i en canvi no conec ni un sol elaborador de vi que

ho hagi fet. Serà més bo o més dolent, el vendrà car o barat, serà original o no, tant se val: per a ell, aquell vi serà sempre el seu i li veurà sempre les gràcies. D'aquest fet sembla desprendre-se'n que un vi és molt més que una beguda. És el resultat d'un any de pensar-hi, d'intervenir dia a dia perquè prengui una direcció o una altra (d'educarlo), d'intentar que reculli la personalitat i les característiques específiques del tros de terra i del clima en el qual ha crescut, de vigilar-lo mentre creix al celler (que no es constipi, com li agrada dir a René Barbier) i, si es constipa, de curar-lo. Hi ha massa anhels i massa implicació personal en ell com per renegar-ne. Si això és així, hi ha algú que pugui defensar que un vi no reflecteix una mica la personalitat i la sensibilitat de qui l'ha fet?

Això sí, cal un mínim coneixement del seu llenguatge per reconèixer-ho, però també cal aquest coneixement per accedir a determinada música i a determinades òperes, no? I és que, també en aquest àmbit de la dificultat d'accés hi veig paral·lelismes.

Tots dos mons tenen una dimensió popular i d'accés més senzilla i una altra de més profunda i transcendent. Hi ha un tipus de vi per beure en els àpats de cada dia, sense gaire més pretensions que fer-nos passar la set de manera agradable, i un altre vi en el qual val la pena de pensar abans de tastar-lo, dedicar-li la màxima atenció a la primera degustació, i anar-lo seguint i descobrint, a poc a poc, per retenir-lo sempre més en el record. Igualment, hi ha fragments d'òpera que permeten un consum fresc i espontani (Verdi, per exemple, no va deixar assajar ni una sola vegada "La doña è mobile" abans de l'estrena de *Rigoletto*, perquè sabia que, si ho feia, la gent la xiularia pels carrers de Milà abans que s'estrenés) i hi ha un tipus d'òpera que s'ha de degustar amb certa cerimònia, potser amb algun petit coneixement previ, però, sobretot, sense pressa i conscient que, escoltant-la, un s'endinsa en un oceà que, nota rere nota, anirà teixint emocions que el faran presoner per sempre més. Escolteu bé el "Duet de la primavera" de *La Valquíria*, per

exemple, o tot el comiat de pare i filla al final d'aquesta mateixa òpera, i ja em direu el què. Per a mi, és tan indiscutible que hi ha òperes que com més vegades les escoltes més coses hi descobreixes, com que hi ha vins en els quals, com més hi busques, més hi trobes.

I no acaben pas aquí els paral·lelismes! Potser per la dèria que he tingut d'endinsar-me en tots dos mons, això sí, admetent que en el terreny musical em sento més autoritzat, tinc la impressió que, des d'un punt de vista lingüístic, vins i òpera poden ser descrits igual i fins i tot tenir característiques sensorials iguals. Per exemple, l'efecte de tensió que causen uns violins aguts en una peça musical, com ara els del preludi de *La Traviata*, o els de l'obertura de *Lohengrin*, crec que és equiparable a l'efecte que causa l'acidesa del vi quan un el tasta. Un vi amb una bona acidesa és un vi que entra dret, tens, directe com una fletxa, que fa salivar, i que mai no és tou o aixaropat. Doncs bé, hi ha vins que tenen clarament violins aguts! (àcids). Si a aquesta característica hi afegim subtilitat, suavitat i una aparent fragilitat que transmet quasi una sensació etèria, com transmeten per exemple els vins negres de la Borgonya..., no reconixeríem cadascuna d'aquestes característiques en una peça com la "Meditation" de l'òpera *Thaïs*, de Massenet, per exemple? I els tempos? Un vi blanc jove, viu, floral, àcid, i de pas alegre com els que fa un personatge com en Raül Bobet a la D.O. Costers del Segre no el podríem identificar fàcilment amb el *tempo allegro* de "La primavera" de *Les quatre estacions* de Vivaldi? O a l'ària valsejant "Je veux vivre" del *Romeu i Julieta*, de Gounod? I al contrari, un vi amb pes, amb densitat, untuós, de pas lent en boca i complex per la riquesa d'elements, com ara un gran negre del Priorat, no seria fàcil d'associar amb les notes greus, la veu de baríton i el pes de l'orquestra wagneriana de "La cançó de l'estrella" del *Tannhäuser*? O amb els violoncels i l'orquestra arrossegada de l'ària de baix "Ella giammai m'amò" del *Don Carlo* de Verdi...? Quines preguntes! Això és que dec haver begut una copa de més.